

korte verhalen

Pauline Fikkert

korte verhalen

Auteur: Pauline Fikkert

Omslag: Ria van Faassen

@Pauline Fikkert

Dank aan Carmen van der Sman voor dit initiatief en de vormgeving.
Dank aan mijn schrijfgroep voor hun geduldige en kritische lezen,
hun feedback en waardevolle tips: Hans Langenberg, Corry Lindner,
Paul van der Plas, Helma de Regt, Marianne Smit en Mandy Tjong-Klaver.
Dank aan Maite Gadellaa voor de eindredactie.

Inhoud

1	Bankroet.....	5
2	Chinese magie	12
3	Blokje om.....	19
4	Eendagsvlieg.....	24
5	Eindbestemming.....	30
6	Gebedeneiland	40
7	Oog om oog.....	48
8	Paradise lost.....	61
9	Schervengericht.....	72
10	Uit logeren	82
11	Vroeger de baas.....	101
12	Uitgebroed.....	113
13	Wie zich aan een ander spiegelt... ..	127
14	Mammie.....	136

1 Bankroet

Hij struikelt en grijpt met beide handen in een opengescheurde vuilniszak. Binnensmonds vloekend werkt hij zich omhoog en kijkt in de opgemaakte gezichten van twee meisjes, die uit de mist opdoemen.

‘Gáát het, mijnheer?’ zegt de ene, terwijl de ander haar gegiechel probeert te verbergen achter haar hand. Hij knikt, slikt zijn ergernis in. Aan zijn handen en op de broek van zijn pas gestoomde kostuum zit een onbestemd gelig spul. Verdomme, hij heeft vanmiddag een belangrijke bijeenkomst. Gelukkig heeft hij een schoon kostuum in zijn werkkamer. Hij zal Edith moeten bellen om hem een schone pantalon te brengen. Of misschien beter om zijn secretaresse het te laten halen. Hij ziet zijn vrouw liever niet op kantoor, met haar manier van doen. Die al te vrolijke stem, dat air van de vrouw-van-de-directeur-die-heel-gewoon-is-gebleven.

Met zijn zakdoek veegt hij de ergste viezigheid weg. Hij raapt zijn tas op en vervolgt zijn weg. Zijn enkel doet pijn maar hij recht zijn rug en probeert gewoon te lopen. Wat een slechte start van deze dag. Hij was al te laat opgestaan, en door de dichte mist heeft hij ook nog eens ruim een half uur in de file gestaan. Bij het parkeren van zijn Audi heeft hij een paaltje geschampt. Hij weet wel dat dit niet alleen aan de weersomstandigheden ligt, maar ook aan zijn nevelige hoofd. Hij hoort Ediths’ stem die hem maant niet te veel te drinken. Haar eigen drankgebruik weet ze goed te verbergen, nooit bij openbare gelegenheden, maar ’s ochtends, of ’s nachts als ze niet kan slapen. Hij heeft overwogen om van haar te scheiden, maar hij ziet op tegen het gedoe. Bovendien zijn er vrouwen genoeg die hem bieden wat hij nodig heeft.

Wat een joykiller is zijn vrouw toch. Twee geslaagde transacties vorige week, dankzij zijn diplomatie, geduld en volharding; hij had er al niet meer op durven rekenen. Dan mag hij zich toch wel eens laten gaan. Het was prettig om met zijn vrienden door te zakken, even niet op zijn woorden te hoeven letten. En vooral om waardering te krijgen in plaats van kritische opmerkingen. Die worden in de media al genoeg gemaakt. Altijd dat wantrouwen, die journalisten begrijpen niets van de financiële wereld. Hij geeft voorlopig geen interviews meer.

De deuren van de bank gaan geruisloos open. Zijn irritatie verdwijnt als hij de grote ontvangstruimte binnenkomt. De glanzende parketvloer, de warme maar toch heldere verlichting, de kunst aan de strak gestucte muren: over de inrichting is nagedacht. Hier voelt hij zich thuis, veilig in de wetenschap dat hij aan de touwtjes trekt. Vandaag zal hij de successen van afgelopen weken vieren met zijn naaste medewerkers. Hij heeft een korte toespraak voorbereid, hij zal zijn secretaresse vragen om taart te bestellen, en hij zal een financiële beloning in het vooruitzicht stellen. Op voorwaarde dat men daar discreet mee omgaat, uiteraard. Hij wil niet nog meer gedoe.

‘Goedemorgen.’ Als hij op de liftknop duwt realiseert hij zich dat er geen antwoord is gekomen. Hij draait zich om naar de balie, maar ziet daar niet het vertrouwde gezicht van de baliemedewerker. Er is geen enkel teken van leven te bespeuren. Er zit niemand op de grijze banken; op de glazen tafels liggen de tijdschriften op een rommelige stapel, in plaats van, zoals hij het wenst, uitgespreid in een waaivorm.

‘Van Klaver?’ roept hij. ‘Vriends? Mike?’ Maar het blijft stil. Heel stil. Hij kijkt op zijn Rolex. Iets over negenen. Het kan toch niet zo zijn dat die twee, die altijd stipt om half acht aanwezig zijn, zoveel vertraging hebben? En waar zijn de schoonmakers? Mike is altijd zo punctueel. Wat een onverantwoordelijk gedrag, iedereen kan zomaar binnenlopen. Wat moeten de klanten wel niet denken? Zijn irritatie is weer helemaal terug. Hij haalt zijn mobiel tevoorschijn en toetst het nummer van zijn secretaresse. Jenny hoort er ook om acht uur te zijn en zij komt met de fiets. Geen files waar de anderen zich altijd achter kunnen verschuilen. Maar hij krijgt haar voicemail. Hij voelt de druk in zijn hoofd toenemen. Wat is er in hemelsnaam aan de hand? Waar is iedereen? Is dit een grap? Hij belt nog wat nummers, maar van elke medewerker krijgt hij de voicemail. In de toiletten treft hij niemand aan. Wel de lucht van urine en een vuile wastafel. Hij wast zijn handen, het gele spul op zijn broek is opgedroogd, hij krijgt het niet weggepoetst. In de spiegel, die vol vegen zit, ziet hij dat zijn ogen rooddoorlopen zijn; de groeven langs zijn neus zijn diep en ook op de boord van zijn overhemd zit viezigheid. Zo kan hij zijn klanten niet onder ogen komen. Boven de lucht van urine uit ruikt hij zweet. Is hij dat zelf?

In de lift hangt een ondefinieerbare lucht, van afval vermengd met de lucht van slecht gewassen lichamen. Hij weet al, nog voor hij de toegangsdeur naar de kantoren heeft geopend, dat hij niemand zal aantreffen. Jenny niet, zijn naaste medewerkers niet. De stilte is tastbaar, de leegheid van de kantoren grijnst hem aan.

Hij roept ieders naam, maar hoort alleen het gezoem van de airconditioning. Geluiden van buiten dringen niet door vanwege de dubbele beglazing. De deuren van de kantoorruimtes zijn wel open, maar de computers staan niet aan. Op de bureaus liggen papieren, en de prullenbakken puilen uit. Hoe vaak heeft hij niet tegen de schoonmakers gezegd dat ze die altijd moeten legen, gezien de vertrouwelijke informatie die daarin nog wel eens verdwijnt. Stommelelingen. Uit de prullenbak van Jenny vist hij notulen van de vergaderingen van vorige week. En een handgeschreven briefje met een dubbelzinnige tekst van Jaarsma. Daar zal ze toch niets mee hebben? Hij versnipperd het in heel kleine stukjes. Met hem heeft Jenny nooit iets willen beginnen. Nou ja, zo mooi is ze nu ook weer niet, met die korte benen. Hij controleert alle bureaus en alle prullenbakken. Nog meer slingerende informatie, lege verpakkingen van snoep, make-up en zelfs van condooms. Zijn ergernis en verwarring stijgen, wat doen die zogenaamde betrouwbare mensen in de baas zijn tijd? Zijn tijd? Krijgen ze soms een dik salaris en een eindejaarsuitkering om te flirten, zich op te maken? Zijn hoofd lijkt uit elkaar te barsten. In Jenny's laden zoekt hij naar paracetamol, maar hij vindt alleen nog meer briefjes. Van Jaarsma, en ook van Kolhoven. Mensen die hij dacht te kunnen vertrouwen.

Op zijn kantoor is het ook een bende, de prullenbakken zijn omgevallen, of omgegooid? Hij gaat achter zijn bureau zitten, zet zijn computer aan en probeert na te denken. Er moet een mail zijn die verklaart waarom er niemand is. Maar die is er niet. Er zijn helemaal geen nieuwe mails. Is het soms een feestdag? Is er daarom niemand? Door alle opwindende van de vorige week is hem dat misschien ontgaan. Maar wat voor dag dan? Het is 3 november, geen Pasen of Kerst of Pinksteren, zoveel kan hij nog wel bedenken. Wat dan wel? Je weet maar nooit wat ze tegenwoordig aan extra vrije tijd geven, om allerlei idiote redenen. Waarom heeft Edith hem niet gewaarschuwd? Die lag natuurlijk nog zwaar te ronken toen hij in alle vroegte vertrok. Hopelijk is ze wakker. Als hij belt krijgt hij zijn zoon aan de telefoon, die hem zo gauw mogelijk

met zijn moeder verbindt. Ediths' stem klinkt slaapdronken. 'Een extra vrije dag?' zegt ze, 'hoe kom je daar nu bij?'

'Er is helemaal niemand op kantoor. Niemand.'

'Je hoeft niet zo te schreeuwen. Heb je ze zelf niet vrijaf gegeven? Dat je dat niet meer weet?'

'Stom wijf', mompelt hij.

'Ze hebben in elk geval de deur opengedaan. Dan moeten ze toch ergens zijn.'

'Zover was ik al. Maar ze zijn echt nergens te bekennen.'

Het blijft even stil, dan zegt ze: 'Misschien willen ze je verrassen.'

'Verrassen?' Een enorme vermoeidheid overvalt hem. Die uitwerking heeft ze vaak op hem.

'Ja, een surpriseparty. Vanwege die transacties vorige week. Misschien moet je gewoon afwachten. Zitten ze nu bij de burens.'

'Bij die damesmodezaak zeker.' Die winkel is hem altijd een doorn in het oog geweest. De ordinaire kleding die er verkocht wordt. De verlepte eigenaresse die vaak voor zijn bank staat te roken.

'Of in de kelder. Neem een kop koffie, maak een ommetje.'

Een kelder? Hij heeft geen idee of het gebouw er een heeft, het zou best kunnen. Maar hij gaat dat niet onderzoeken, hij zal zich laten verrassen. Meestal haat hij het als Edith de bezorgde echtgenote uithangt, maar nu is hij haar dankbaar. Een surpriseparty, dat kan heel goed. Dat hij daar zelf niet opgekomen is. Echt iets voor die Jaarsma, om zoiets te organiseren. Het zou hem niet verbazen als Edith ook in het complot zit. Hij bedankt zijn vrouw en hangt op. Een kop koffie zal hem inderdaad goed doen. Maar de automaat doet het niet en hij heeft geen flauw idee hoe hij dat moet verhelpen. Hij staat op het punt om Jenny te roepen maar beseft bijtijds dat ze er niet is.

Aan de overkant is een cafetaria, daar zullen ze wel koffie hebben. Als hij daar gaat zitten kan hij ook de ingang in de gaten houden. Surprise of niet, het blijft onverantwoord om het gebouw onbeheerd achter te laten. Daar zal hij zijn mensen flink op aanspreken. Maar eerst zal hij zich omkleden, zo wil

hij niet gezien worden. Maar zijn reservekostuum hangt niet in de kast. Hij vloekt. Jenny heeft het vorige week naar de stomerij gebracht, en niet gezorgd voor een ander pak. Daar moet hij beslist iets van zeggen.

Zijn behoefte aan koffie en aan mensen om zich heen wint het van zijn ijdelheid. Buiten hangt nog steeds een dichte mist, die hem de adem beneemt. Mensen zijn bewegende silhouetten, alle geluiden zijn gedempt. Een gevoel van onwerkelijkheid bekruipt hem terwijl hij, enigszins hinkend, de straat oversteekt. Een auto toetert, de chauffeur steekt zijn middelvinger op.

Met een trillende hand opent hij de deur van de cafetaria. De lucht van oud vet en sigaretten komt hem tegemoet. Hij gaat aan een tafeltje in de hoek zitten en bestelt koffie en een krant om zich achter te kunnen verbergen. De eigenaar van de cafetaria brengt het gevraagde. Lauwe koffie, en de Telegraaf. Breed over de voorpagina alweer nieuws over de zelfverrijking van bankeigenaren. Met een ruk slaat hij de bladzijde om. Op pagina twee een bericht over de staking van de schoonmakers. Voor meer loon en betere werkomstandigheden. Dat verklaart dan in elk geval de viezigheid op straat en in het bankgebouw. Voor de afwezigheid van zijn medewerkers is zo'n surpriseparty de meest waarschijnlijke verklaring. Wat een opluchting om de oorzaken van alle vreemde gebeurtenissen te kennen! Met toegeknepen ogen staart hij naar de overkant. Uit de winkel komen twee gestalten, die stil blijven staan voor de deur. Twee dames, diep in gesprek.

Uit zijn ooghoeken ziet hij hoe de eigenaar van de cafetaria, geleund tegen zijn toonbank, hem staat op te nemen.

‘Gevallen zeker?’ zegt die, met een hoofdknik naar zijn broekspijpen. Onder het tl-licht ziet hij pas goed hoe smerig zijn broek eruitziet. ‘Inderdaad.’

‘Over vuilnis, wedden?’ De cafetariaman grijnst een geel gebit bloot.

‘Dat heb je van dat staken’, antwoordt hij afgemeten.

‘Staken hebben jullie dure jongens niet nodig.’ Met een vieze vaatdoek begint hij de toonbank af te nemen. ‘Maar misschien toch wel, als de bonussen omlaaggaan.’ Gelach van het groepje mannen aan het raam.

Hij drinkt zijn koffie op, legt een briefje van vijf neer en vertrekt. In zijn rug voelt hij de ogen van de andere bezoekers. Het is beter om terug gaan,

iedereen kan zomaar het gebouw binnenlopen. Hij besluit beneden de wacht te houden. Als hij gaat zitten in een van de grijze fauteuils wordt hij door vermoeidheid overmand. Beelden drijven langs, de overleggen van vorige week, het gesmoes van zijn medewerkers, het chagrijnige gezicht van Edith. Zijn zoon die hem uitlacht, zijn dochter die zijn hand wegslaat, van hem wegloopt.

Hij schrikt wakker, kijkt op zijn horloge. Hij is maar een paar minuten weg geweest. Nog steeds geen teken van leven. Twijfel begint aan hem te knagen. Stonden er eigenlijk wel auto's op de parkeerplaats? Hij heeft er niet op gelet. Steeds meent hij de stemmen van zijn personeel te horen, maar als hij zijn ogen opendoet is er alleen de lege ruimte. Het lukt hem niet meer om helder te denken. Misschien toch beter om naar huis te gaan en eens goed te slapen. Alle stress van de afgelopen maanden, de eindeloze onderhandelingsessies, de media die op zijn nek zaten. Misschien heeft Edith toch gelijk, dat je daarvan gaat malen, ook al ben je nog zo'n rationeel mens.

Met moeite staat hij op, en pakt zijn tas. Hij kijkt om zich heen, om zich ervan te verzekeren dat niemand zijn nederlaag ziet, en loopt, de pijn in zijn enkel negerend, met stevige pas naar de glazen buitendeuren, waarachter nog altijd een grijze wereld schuilgaat. Met een knal komt zijn hoofd tegen het glas aan, en voor de tweede maal die dag valt hij, maar nu languit op de parketvloer.

De deuren zijn niet opengegaan. Versuft blijft hij een tijdje zitten. Dan valt hem op dat het licht boven de balie niet meer brandt. Hij probeert de lift, die werkt niet. Er is maar één conclusie mogelijk: de elektriciteit is uitgevallen. Hij zit opgesloten in zijn eigen bankgebouw.

In het onverlichte en stinkende toilet houdt hij zijn hoofd een poosje onder de koude kraan. Hij moet helder worden, weer logisch denken. Hij hoort het zichzelf zeggen, tegen zakenpartners, tegen zijn personeel. Houd je kop erbij, laat je niet gek maken. Hoe komt hij hieruit? Voorbijgangers waarschuwen? Hij ziet hun spottende gezichten, en trouwens, wat kunnen ze doen? De politie bellen dan maar. De vrouw die hem te woord staat heeft dat toontje dat Edith ook altijd aanslaat als ze hem probeert iets duidelijk te maken over menselijk gedrag. 'U krijgt de deur niet open, zegt u? Uw naam? U bent

directeur...?’ Ze zal het doorgeven aan haar collega’s. ‘Daar heb je weer zo’n gek’, hoort hij haar denken.

Hij belt naar huis, en krijgt eindeloos de in-gesprektoon. Edith en haar verdomde vriendinnenclubjes. Hij belt zijn kinderen. Voicemail. Hij belt nogmaals de politie. ‘We hebben het doorgegeven mijnheer.’ Hij weet niet wie hij verder nog kan bellen. Zijn batterij is bijna leeg. De vaste telefoons zijn dood.

Op zijn hoofd voelt hij een reusachtige bult opkomen, zijn maag speelt op. Hij laat zich op de bank zakken en verliest het bewustzijn.

Als hij bijkomt is de mist opgetrokken, een bleke zon laat zich zien. Vol walging kijkt hij naar zijn jasje, dat vol braaksel zit. Dan wordt hij zich bewust van geluiden die van buiten komen, geroep en geschreeuw en getrommel. Een grote groep mensen heeft zich verzameld voor het gebouw en slaat ritmisch op de glazen deuren en scanderen zijn naam. Ze dragen gele hesjes en hebben spandoeken bij zich. Hij leest: ‘Schoon genoeg van uitbuiting’ en ‘Vuile handen? Ja, die van de banken’ en ‘Schoonmakers maken schoon schip.’

Schandalig is het. Ze bevuilen zijn gebouw in plaats van het schoon te maken. Alsof hij niet moet werken voor zijn geld. Hij loopt met bonkend hoofd en gebalde vuisten in de richting van de deur. Die gaat nu wel open. Hij wordt hardhandig beetgepakt, een geel hes wordt over hem heen getrokken. ‘Lopen’, sist zijn belager, terwijl hij hem naar buiten duwt. Hij herkent de stem van Mike.

In de menigte ziet hij het doodsbleke gezicht van Jaarsma, en van Vriens, van Klaver, Jenny, Kolhoven. Ze zijn omringd door een aantal forse mannen die een spandoek omhooghouden met de tekst: ‘De banken hebben ons gegijzeld.... nu gijzelen wij de banken.’

2 Chinese magie

Het is nog rustig in Starbucks. Het licht valt in gele banen over de tafel waar Ruud met zijn vrouw en dochtertje is gaan zitten, in afwachting van het stel waarmee ze die dag de stad gaan verkennen. Er klinkt zachte muziek –pop uit de jaren zestig- af en toe overstemd door het opdringerige gesis van het espressoapparaat. Lucy zit rechtop op Lydia's schoot, een pop in haar nieuwe jurkje. Ze reageert niet op Lydia's pogingen om contact te maken. Ruud vraagt zich af wat zijn gloednieuwe dochtertje ziet in dat punt in de verte waar ze haar blik op richt. Misschien wel niets. Hij en zijn vrouw weten heel weinig over haar ervaringen in de anderhalf jaar van haar bestaan, een leegte die niet meer is op te vullen. Geboren in het ziekenhuis, geplaatst in een weeshuis, aangeboden ter adoptie.

Ruud likt met het puntje van zijn tong aan de schuimkraag van zijn verse cappuccino. Een vertrouwd en troostrijk gevoel. Hij ontwijkt Lydia's blik door over haar hoofd heen te staren naar het kunstwerk aan de muur achter de bar. Een zwart verfvlak, met rode spetters. In het midden ervan is met krijt een embryovormig wezen geschetst. Of is het zijn projectie, ziet hij overal embryo's, ongeboren leven?

De mooie serveerster, piercings in neus en wenkbrauwen, modern scheef geknipt kapsel, knikt hem vriendelijk toe. Hij vraagt zich af wat haar leeftijd is, dat kan hij moeilijk schatten bij Chinezen. In elk geval jong genoeg om zijn dochter te zijn, oud genoeg om... Hij wendt zijn hoofd af en ziet Jill en Chris in de deuropening verschijnen, onhandig manoeuvrerend met de buggy.

'Hallo lieverds.' Lydia omhelst hen alsof ze elkaar al jaren kennen. In werkelijkheid hebben ze elkaar drie dagen geleden ontmoet in het vliegtuig naar Guandong. Ze zijn hier met hetzelfde doel, het ophalen van een kind. Hun kind, zegt Lydia. Ruud beseft dat dit een band tussen hen schept maar gruwelt van de net iets te harde klap op zijn schouder die Chris hem geeft. Ook van de gesprekken van de vrouwen over de wonderbaarlijke verrichtingen van hun dochtertjes.

'Ze is al wat aan me gewend, als ik haar wakker maak lacht ze naar me. Toch, Ruud?' Lydia raakt zijn arm aan. Hij knikt. Hij heeft nog geen lachje gezien op het ondoorgrondelijke gezichtje. Als hij zijn kersverse dochtertje

optilt ligt ze zwaar in zijn armen. Ze strubbelt niet tegen, ze geeft niet mee. Ze voelt als een onontkoombaar feit, en zijn lichaam voelt zwaar van verdriet en schuldgevoel. Maar dat kan hij tegen Lydia niet zeggen. Ze zal het niet begrijpen. En als ze het wel begrijpt zal haar wereld voor de zoveelste keer instorten.

Het gesprek gaat nu weer over miskramen, de mislukte pogingen om zwanger te worden, het medische circuit, het onbegrip van de omgeving. Chris doet er vrolijk aan mee. Ruud heeft het gevoel dat ze tegen elkaar opbieden. Hij staat op om naar het toilet te gaan. De geur van toiletverfrisser en lysol brengt hem terug in de wereld die hij probeert te ontvluchten. Ziekenhuizen. De gesprekken met wildvreemden over de intiemste aspecten van hun leven, de meelevende blikken van het personeel. De vernedering van onderzoeken, de steriele seks. De maandelijkse spanning. De toenemende verschraling van hun leven, de steeds kleiner wordende cirkels waarin ze ronddraaiden. Tenslotte de conclusie, de leegte daarna. Het wanhopige smeken van Lydia. Er zijn zoveel mensen die een kind adopteren, en een beter bestaan bieden, wat was daarop tegen? Uiteindelijk had hij toegestemd. Weer waren ze overgeleverd aan instanties, werd hun hele hebben en houden doorgelicht.

Bijna veertig is hij, tien jaar getrouwd. En nu heeft hij een dochter. Lu Sing. Lucy. Hij laat haar naam rollen in zijn mond. Een vreemd wezen uit een vreemd land. Afgaande op de hoeveelheid mensen die hem hebben doorgelicht en goedgekeurd met het oog op zijn toekomstig ouderschap zou hij een geweldige vader moeten zijn.

Zittend op de WC haalt hij diep adem. Tot hier zijn we gekomen, denkt hij. Er is geen weg terug. Fantasieën over het Chinese barmeisje dringen zich op. Ze zit achterop zijn scooter, hij voelt haar kleine borsten tegen zijn rug, haar handen in zijn zij. Ze zijn op weg naar het land van bergen en rivieren, waar de lucht zuiver is, het land ongerept en vol beloften. Er zijn geen andere mensen dan alleen zij. Geen kinderen.

Hij trekt door, wast uitgebreid zijn handen. Als de anderen vragen waar hij zolang gebleven is kan hij zich beroepen op het scherpgekruid Chinese eten. Maar zijn afwezigheid is nauwelijks opgemerkt. Lucy heeft een enorme driftbui, net als de dagen ervoor. Ze gilt en gilt, haar gezichtje is rood aangelopen. Ze laat zich niet troosten, probeert zich aan Lydia's greep te ontworstelen.